

Обґрунтування до рішення НКРЕКП про врегулювання актуальних питань забезпечення безпеки постачання та запобігання надзвичайної ситуації в енергетичній системі України

Ураховуючи Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», ураховуючи протоколи нарад за участі представників Міністерства енергетики України та НКРЕКП, а також ураховуючи пропозиції учасників ринку електричної енергії, з метою стабілізації фінансового стану учасників ринку електричної енергії, НКРЕКП прийнято постанову від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» (далі – Постанова № 332).

Верховною Радою України було прийнято Закон України від 30 червня 2023 року № 3220-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення «зеленої» трансформації енергетичної системи України» (далі – Закон), яким удосконалено умови підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

Частиною шостою статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон про ринок) визначені, зокрема правила функціонування балансуючої групи гарантованого покупця, які регулюються договором про участь у балансуючій групі гарантованого покупця (далі – договір БГ ГП) з урахуванням вимог Закону про ринок. Договір БГ ГП укладається на основі типового договору, форма якого затверджується Регулятором.

Водночас, умовою укладання договору БГ ГП є наявність чинного договору про надання послуги із зменшення навантаження, укладеного з оператором системи передачі у випадку, встановленому статтею 68 Закону про ринок.

Враховуючи зазначене, відповідно до пункту 2.2 договору БГ ГП, затвердженого постановою НКРЕКП від 24.01.2024 №178, обов'язковою передумовою укладання договору БГ ГП є укладення договору про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом відповідно до умов Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії (затвердженого постановою НКРЕКП від 26 квітня 2019 року № 641 (зі змінами)), та наявність чинного договору про надання послуги із зменшення навантаження, укладеного з ОСП за відповідною генеруючою одиницею у випадку, встановленому статтею 68 Закону про ринок для кандидата у виробники за «зеленим» тарифом.

Слід зазначити, що НКРЕКП отримала низку листів, зокрема, від Громадської спілки «Біоенергетика України» від 09.02.2024 № 609, Української асоціації відновлюваної енергетики від 01.02.2024 № 02/01/24, ТОВ «ЗАХІД АГРОЕНЕРГОІНВЕСТ» від 06.01.2024 № 40, ТОВ «ЮГЕНЕРГОПРОМТРАНС» від 01.2024 № 66/02, ТОВ «ЛІНК»

від 01.02.2024 № 8, ТОВ «ГОРОДИЩЕ – ПУСТОВАРІВСЬКА АГРАРНА КОМПАНІЯ» від 05.02.2024 № 5/02.

В зазначених листах виробниками наголошено на неможливості виконання команд НЕК «УКРЕНЕРГО» на зменшення навантаження, оскільки виконання таких команд може призвести до пошкодження електрогенеруючого обладнання та завдати шкоди технологічному процесу виробництва електричної енергії. Крім того, виконання команд на зменшення навантаження виробниками, що в осінньо-зимовий період забезпечують теплопостачання споживачів, призведе до зупинки постачання теплової енергії, в тому числі населенню, бюджетним установам та організаціям, оскільки внаслідок зменшення електричного навантаження буде припинено теплопостачання. Водночас наголошено, що припинення теплопостачання може призвести до аварійних ситуацій, таких як пошкодження теплових мереж та обладнання (пориви мереж, розморожування систем, виходу з ладу насосів та інше).

Крім того, листом НЕК «УКРЕНЕРГО» від 16.02.2024 № 01/10262 зазначено, що у зв'язку з необхідністю дотримання вимог безпеки експлуатації та недопущення виникнення екологічних та техногенних аварій існує нагальна потреба врегулювати питання неможливості виконання деякими виробниками електричної енергії з відновлюваних джерел диспетчерських команд на зменшення навантаження. Крім цього, для врегулювання ситуації, пов'язаної з неможливістю виконання команд диспетчера ОСП на зменшення навантаження, НЕК «УКРЕНЕРГО» зазначеним листом надала пропозиції до постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 в частині визначення особливостей виконання диспетчерських команд на зменшення навантаження виробниками електричної енергії, що здійснюють її виробництво з біогазу та/або біомаси, а також на мікро, міні, малих ГЕС.

З урахуванням зазначеного, пропонується внести зміни до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду».

**Заступник директора
Департаменту енергоринку**

Марія ОЛЕКСЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення зміни до
постанови НКРЕКП від
25 лютого 2022 року № 332

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», у зв'язку з воєнним станом в Україні, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженим Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022, від 07 листопада 2022 року № 757/2022, від 06 лютого 2023 року № 58/2023, від 01 травня 2023 року № 254/2023, від 26 липня 2023 року № 451/2023, від 06 листопада 2023 року № 734/2023 та від 05 лютого 2024 року № 49/2024, урахувавши лист НЕК «УКРЕНЕРГО» від 16 лютого 2024 року № 01/10262, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Пункт 1 постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25 лютого 2022 року № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» доповнити новим підпунктом такого змісту:

«27) виробники електричної енергії, яким встановлено «зелений» тариф, що використовують для виробництва електричної енергії енергію біогазу та/або біомаси, а також виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями, мають право відхиляти оперативні команди диспетчера

ОСП на зменшення навантаження, видані через систему керування обмеженнями, у разі якщо:

такі виробники мають теплофікаційне навантаження для забезпечення опалення в осінньо-зимовий період або для забезпечення технологічного процесу виробництва;

виконання такої команди може призвести до пошкодження обладнання (у тому числі гідротехнічним спорудам), або до порушення режимів водокористування чи технологічних процесів, пов'язаних із виробництвом електричної енергії (відповідно до технічних характеристик обладнання, показників надійності та екологічної безпеки, що визначені в проєктній документації на будівництво об'єктів електроенергетики, паспортних даних обладнання або інших наказах та інструкціях з експлуатації обладнання).».

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ

УКРЕНЕРГО

Національна енергетична компанія

вул. С. Петлюри, 25, м. Київ, 01032,
тел.: +38 044 238-38-38, факс: +38 044 238-32-64,
e-mail: nec-kanc@ua.energy, web: ua.energy,
код ЄДРПОУ 00100227

НКРЕКП

№ _____

Про технологічні обмеження виконання команд на зменшення навантаження

НЕК «Укренерго» отримала звернення Громадської спілки «Біоенергетична асоціація України» (БАУ) та окремих компаній, що працюють на ринку біоенергетики (лист від 09.02.2024 № 608), стосовно специфіки роботи обладнання ТЕС і ТЕЦ на біомасі й біогазі, зокрема в частині можливості надання послуги із зменшення навантаження таким станціями.

У зверненні зазначається, що в більшості випадків обладнання таких електростанцій та технологічні процеси їх роботи не передбачають можливості забезпечувати маневрені режими експлуатації, забезпечувати розвантаження станцій до повної їх зупинки з подальшим включенням в роботу та набором навантаження. Це може призвести не тільки до фінансових збитків компаній, а й до екологічних чи техногенних аварійних випадків.

Крім того, НЕК «Укренерго» також отримувала інформацію та звернення від окремих виробників з альтернативних джерел енергії, що використовують гідроенергію (мікро-, міні- та малі ГЕС), про наявність обмежень надавати послугу із зменшення навантаження як з точки зору екологічних обмежень, так і з точки зору водокористування та експлуатації гідроспоруд.

Зважаючи на необхідність дотримання вимог безпеки експлуатації та недопущення можливості виникнення екологічних та техногенних аварій НЕК «Укренерго» звертається з пропозицією до моменту нормативного врегулювання на законодавчому рівні зазначеної проблематики внести наступні зміни до постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану»:

Виробники електричної енергії з відновлювальних джерел енергії, яким встановлено «зелений» тариф, що використовують для виробництва електричної енергії енергію біогазу, біомаси, а також виробники, що здійснюють виробництво електричної енергії з використанням гідроенергії (- мікро-, міні- та малі ГЕС) мають право відхиляти оперативні команди диспетчера ОСП на зменшення навантаження, видані через систему керування обмеженнями, у разі якщо:

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО КЕП

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000006CEC35006A76B200

Підписувач Волков Олександр Михайлович

Дійсний з 14.02.2023 0:00:00 по 13.02.2025 23:59:59

НЕК "Укренерго"

Вих.№ 01/10262

від 16.02.2024

№6192/1-24 від 16.02.2024

- такі виробники мають теплофікаційне навантаження для забезпечення опалення в осінньо-зимовий період або для забезпечення технологічного процесу виробництва;

- виконання такої команди може призвести до пошкодження обладнання (у тому числі гідротехнічних споруд), або до порушення режимів водокористування чи технологічних процесів, пов'язаних із виробництвом електричної енергії (відповідно до технічних характеристик обладнання, показників надійності та екологічної безпеки, що визначені в проєктній документації на будівництво об'єктів електроенергетики, паспортних даних обладнання або інших наказах та інструкціях з експлуатації обладнання).

З повагою,

В.о. директора
з ринкових операцій

Волков О.М.

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про врегулювання актуальних питань забезпечення безпеки постачання та
запобігання надзвичайної ситуації в енергетичній системі України**

Пунктом 1 частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» передбачено, що ринок електричної енергії функціонує на принципах, зокрема:

забезпечення енергетичної безпеки України;
забезпечення безпеки постачання електричної енергії споживачам, захисту їхніх прав та інтересів.

Правила про безпеку постачання електричної енергії, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 27.08.2018 № 448 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 19.09.2018 за № 1076/32528 (далі – Правила безпеки постачання), встановлюють, зокрема, критерії/види порушень безпеки постачання електричної енергії.

Відповідно до положень розділу VIII Правил безпеки постачання Міненерго спільно з Регулятором, оператором системи передачі та іншими відповідними установами здійснюють моніторинг безпеки постачання електричної енергії в Україні, який має охоплювати, зокрема:

межі операційної безпеки;
баланс попиту та пропозиції на ринку електричної енергії;
заходи щодо покриття максимального навантаження та недопущення дефіциту генеруючих потужностей.

Ураховуючи викладене вище та з метою прийняття виваженого рішення, після аналізу та опрацювання результатів моніторингу Департамент енергоринку розгляне питання щодо підготовки та оприлюднення проєкту рішення НКРЕКП.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

UB
НКРЕКП
№50-22.3.1/24 від 04.01.2024
КЕП: Сідоров І. В.
3FAA9288358EC00304000000A3223200957AC500